This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥चरणव्यूहप्रारंभः॥ छ॥

च॰

॥श्रीगणेशायनमः॥ ॐ अथातश्चरणा
व्यूहंव्याख्यास्यामः॥ तत्रयदुक्तंचातुर्वे
ध्यंचत्वारोवेदाविज्ञाताभवंति॥ तत्रऋ
१ ग्वेदोयजुर्वेदःसामवेदोथर्वणवेदश्चे
ति॥ तत्रऋग्वेदस्याष्टभेदाभवंति॥ चर्चा
श्रावकश्चर्चकश्रवणीयपारःक्रमपारः
क्रमरात्रः क्रमजटः क्रमदंडश्चेति॥ चतु

K K S U LIBRARY
RAMTEK
441 106
M-1489
Dist. Nagpur

Checked 2012

Acc. No. ~~530~~ M1489.
Title - चरणव्यूह (चरणव्यूह
Author - व्यास (संपूर्ण)
Date - 1798 A.D.
Subject - Vedic
folio - 11
Xerox - 11

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ष्पारायणमेतेषां शाखाः पंचभवंति ॥ आ
श्वलायनी सांख्यायनी शाकला बाष्कला मा
ण्डूकेयाश्चेति ॥ तेषामध्ययनमध्या
याश्चतुःषष्टिर्मंडलानि चदशैवतु ॥ वर्गाणां
परिसंख्यातं द्वे सहस्रे षडुत्तरे ॥ सहस्रमेकं
सूक्तानां निर्विशंकं विकल्पितं ॥ दशास
प्त सुपठ्यंते संख्यातं वै पदक्रमं ॥ एकशत

श्री

श्री.

सहस्रं वा द्विपंचाशत्सहस्रार्धमेतानि च
चतुर्दश ॥ वासिष्ठानामितरेषां पंचाशी
२ ति ॥ क्रमकाले तु वेदस्य चतुस्त्रिंशत्सहस्रा
णि द्विखंडानां सहस्राणां द्वात्रिंशत्षोडशो
त्तराः ॥ चत्वारिंशत्सहस्राणि द्वात्रिंशातं चा
क्षरसहस्राणि ॥ ऋचां दशसहस्राणि ऋ
चां पंचशतानि च ॥ ऋचामशीतिः पाद

2

मैत्रायणीयमुच्यते॥ एकश्चरक वर्ग एक
श्च नवकस्तथा॥ द्वौ वर्गौ द्वौ च चौंडैयो त्रीणि
त्रीणि शतस्तथा॥ सहस्रमेकं पंचकानां॥ श
तमूनं विंशतिसहस्रकानां द्वे च सहस्रे तरे शतो॥
चतुर्नवत्त्रीणि शतानि षट्कानां॥ त्रीणि षष्टिर
षिकानां॥ १॥ यजुर्वेदस्य षडशीतिर्भेदा भव
ति॥ तत्र चरकाणां द्वादशभेदा भवंति॥ च

१.

रकाआह्वरकाः कठाः प्राच्यकठाः कपिलक
ठाः श्वारायणीयावार्त्तीतवेयाः श्वेताः श्वेत
तराऔपमन्यवः पातांडनीयामैत्रावरुणी

२ याश्चेति॥ तत्र मैत्रावरुणीयानां सप्तभेदा
भवंति॥ मानवादुंदुभाश्चैकेयावाराहाहा
रिद्रवेयाः श्यामाः श्यामायनीयाश्चेति॥
तेषामध्ययनमष्टौ शतं यजुःसहस्राण्य

ीत्य स्वरापारो भवति॥ नान्येव द्विगु
णान्यधीत्य पदपारो भवति॥ तान्येव त्रि
गुणान्यधीत्य क्रमपारो भवति॥ षडंगा
न्यधीत्य षडंगविद्भवति॥ शिक्षा कल्पो व्या
करणं निरुक्तं छंदो ज्योतिषमित्यंगानि॥
तत्र प्राच्यमुदीच्यां नैरृत्यां निरृत्याः॥
तत्र वाजसनेयकानां सप्तदशभेदा भवंति॥

पं.

जाबाला बौधेयाः काण्वा माध्यंदिनाः शापे
याः स्थापायनीयाः कापालाः पौंड्रवत्सा आ
७ वटिकाः परमावटिकाः पाराशर्या वैधेया
वैनेया औधेया गालवा बैजवाः कात्याय 17
नीयाश्चेति॥ प्रतिपदमनुपूर्वश्छंदो भाषा
धर्मो मीमांसा न्याय तर्क इत्युपांगानि
भवंति॥ उपज्योतिषं सांग लक्षणं प्रति

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

शानुवाक्यः पदसंख्या चरणव्यूहः श्राद्धकल्पः
प्रवराध्यायश्च॥ शास्त्रक्रतुसंख्या निग
मयज्ञः पार्श्वनिहोत्रकं॥ पशावोक्थानि॥
कूर्मलक्षणमित्यष्टादशपरिशिष्टानि भ
वंति॥ द्वेसहस्रे शतेन्यूने मंत्रे वाजसनेय
के॥ इत्युक्तः परिसंख्यातं मेतत्सकलंस
शुक्रियं॥ यथाश्च परिसंख्यातं ब्राह्मणं

फ. च्यू.प्र.

चचतुर्गणं॥ तत्र तैत्तरीयकानाद्विभेदा भ
वंति॥ औख्या खांडिकेयाश्चेति॥ तत्र खां
५ डीकेयानां पंच भेदा भवंति॥ आपस्तंबी ५
बौधायनी सत्याषाढी हिरण्यकेशी औ
धेयाश्चेति॥ तत्र कठानां तूपगायतु विशे
षः॥ चतुःश्चत्वारि शास्त्रपग्रंथाः॥ [illegible] म
त्र ब्राह्मणयोर्वेदस्त्रिगुणं यत्र पठ्यते॥

5

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

र्यजुर्वेदः स विज्ञेयो ऽन्ये शाखांतराः स्मृताः ॥
तेषामध्ययनं प्रवचनीयाश्चेति ॥२॥ सामवे
दस्य किल सहस्रभेदा आसीत् ॥ अना
ध्यायेष्वधीयानास्ते शतक्रतुर्वज्रेण
शक्रेण निहताः प्रनष्टास्तेषां प्रवक्ष्यामि ॥
आसुरायणीया वासुरायणीया वातंति
वेयाः ॥ प्रांजलि ऋग्वैनविधा प्राचीनयो

च.

चू.प्र. ॥

ग्यानयोग्याश्चेति ॥ तत्र राणायणीयास्या
ष्टभेदा भवंति ॥ राणायनीया शाठ्याय
६ नीयाः ॥ सात्यमुग्रा खलाखल्वुला महाखव
ल्वलाः ॥ कौगला गौतमा जैमिनीयाश्चे
ति ॥ तेषामध्ययनमष्टौ साम सहस्राणि
सामानि च चतुर्दश ॥ अष्टौ शतानि दश
ति ॥ दशासत्य सवालखिल्याः ॥ ससुपर्णः

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

प्रैष्यएतत्सामगणेस्मृतं॥३॥अथर्वणवे
दस्यनवभेदाभवंति॥पैपलादाताःप्रदौ
तौस्तौत्ताऔत्ताब्रह्मदाबलाशौनकी
देवदर्शीचरणविद्याश्चेति॥तेषामध्य
यनंपंचकल्पानिभवंति॥नक्षत्रकल्पो
विधानकल्पोविधिविधानकल्पश्चसंहि
ताकल्पःशांतिकल्पश्चेति॥सर्वेषामेव

च.

ऋ.प्रा

वेदानामुपवेदाभवंति॥४॥ऋग्वेदस्यायु
र्वेदोपवेदः॥यजुर्वेदस्यधनुर्वेदोपवेदः॥
सामवेदस्यगांधर्ववेदोपवेदः॥अथर्वण ७
७ वेदस्यशास्त्रशस्त्राणिभवंति॥ऋग्वेद
स्यात्रेयसगोत्रंब्रह्मदैवत्यंगायत्रंछंदः॥
यजुर्वेदस्यभारद्वाजसगोत्ररुद्रदैवत्यं
त्रैष्टुभंछंदः॥सामवेदस्यकाश्यपसगो

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

त्रं विष्णुदैवत्यं जागतं छंदः ॥ अथर्वणवेद
स्यबैजायनसगोत्रमिंद्रदैवत्यं मानुष्टुभ
छंदः ॥ ऋग्वेदो रुतुर्वर्णः पद्मपत्रायता
क्षः ॥ प्रलंबजठरः सुविविभक्तग्रीवः कु
चत्केशश्मश्रुप्रमाणं द्विरत्निमात्रः ॥
यजुर्वेदः छन्नाः स्थूलः कपाली ताम्रवर्णः
कांचनयनश्वेतवर्णो वर्णेन षडरत्निमा

चे

त्रः ॥ सामवेदो नित्यस्त्रग्वी शुचिवासी क्षोमी
दांती चिर्मि दंडी ॥ ताम्रनयनआदित्यवर्णो
वर्णेन कुमररत्निमात्रः ॥ अथर्वणवेदस्ती ८
क्ष्णाल्कः श्चंडः कामः कामरूपी ॥ क्षुद्रक
र्मी खेवसाध्यः सविश्वस्रगालमूर्धिगाल्के
वः सदारतुष्टः परस्त्रिया एषा श्वेतिनव
द्वरत्निमात्रः ॥ यइदंचरणव्यूहंगोत्रसमा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

एं॥ दोवर्णोवर्णीइति॥ जन्मजन्मनिवे
दपारोभवति॥ जन्मजन्मनिवेदधारोभव
ति॥ अव्रतोव्रतोभवति॥ अप्रहितःप्रहितो
भवति॥ अब्रह्मचारीब्रह्मचारीभवति॥
जातिस्मरोजायते॥ नमःशौनकायनमः
शौनकाय॥ नमःपरमऋषिभ्योनमःप
रमऋषिभ्यः॥ यइदंचरणव्यूहंगर्भिण्यं

च

व्यू॰ प्रा॰

श्रएवलेस्त्रियः॥ पुमांसंजनयेत्पुत्रंसर्वसं
वेदपारगं॥ यइदंचरणव्यूहंश्राद्धकालेतु
यःपठेत्॥ तदन्नममृतंभूत्वापितॄणांद १
त्तमक्षय्यं॥ यइदंचरणव्यूहंपूर्वंशुश्राव
येद्विजः॥ धौतपाप्माशुचिर्विप्रोब्रह्मलोके
यायकल्पते॥ योधीतेचरणव्यूहंसवि
प्रःपंक्तिपावनः॥ तारयत्सखिलान्पू

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वीन्तुरूपांसमहसमहच॥योनामानिपरोदे
वाअमृतत्वंचगच्छति।अमृतत्वंचगच्छत्यो
भूमोभवति॥लोकातीतंमहात्मानंतममृते
त्वंचगच्छत्यमृतत्वंचगच्छत्योनमइत्याह
भगवान्व्यासःपाराशर्योव्यासःपाराश
र्यः॥७॥छ॥अथैतस्यसमाम्नायस्य॥व्या
सविसविरचितचरणव्यूहसमाप्तः॥छ॥

च·प्र

च·
इतिचरणव्यूहसमाप्तः॥छ॥तंवेदशास्त्र
प्रतिष्ठितशुद्धबुद्धिंचर्माम्बरंसुरमुनींद्र
१० नुतंकविंद्रं॥कृष्णत्विषंकनकपिंगजटा
कलापंव्यासंनमामिशिरसातिलकंमु
नीनां॥१॥व्यासंवसिष्ठनप्तारंशक्तेःपौ
त्रमकल्मषं॥पराशरात्मजंवंदेशुकता
तंतपोनिधिं॥अ-मुतवेदनोब्रह्मादिबा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

हुरूपरोहरिः॥अभाव लोचनः शंभुभ
गवान्‌बादरायणः॥२॥नमामि कवि.
मालंगे व्यासं सत्यवती सुतम्‌॥यस्य वा
मयुगांधेन वर्चितभुवनैत्रयं॥७॥इति
श्रीव्यासप्रोक्त विरचितं चरणव्यूहं समा
प्तिकृतिः॥ल॰स॰॥पर्णम्‌स्त॥श्री॥शके १७२
कोलयुक्त नाम संवत्सरे वैशाख वद्य चतुर्द

च. मू.श्र.

श्री ईदुवासेल हिने हस्त अक्षर भवा॥णीजी
वनसदधोपदमेथें करस्थ॥७॥पत्रसंख्या
११ अकरा ११॥ ११
॥चरणव्यूहसमाप्तः॥

KKSU LIBRARY RAMTEK 441 106 M-1489 Dist. Nagpur

11

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

[OrderDescription]
,CREATED=22.10.20 13:18
,TRANSFERRED=2020/10/22 at 13:20:59
,PAGES=11
,TYPE=STD
,NAME=S0004389
,Book Name=M-1489-CHARAN VYUH
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection